

УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА

Ч. 168.

Варшава, середа 23 листопада 1921 року.

Ч. 168.

Редакція „Української Трибуни“ прохає громадян, які прибувають до Варшави з Великої України або з прикордонних місцевостей та мають відомості про повстанський рух, заходити до редакції та інформувати нас у цій справі, пам'ятаючи, що вся наша еміграція живе зараз тим, що робиться на батьківщині. Просимо про інформацію і тих громадян, які можуть надіслати нам депіси з прикордонної смуги.

23 листопада 1921 р.

Нові тертя. Що Антанти давно вже немає, що це слово є фікція, за котрою вже нічого реального не існує, — це ми не раз доводили, обмірковуючи деякі питання європейського життя. Протилежність інтересів Англії та Франції, що ганяються за новими територіями для своєї економічної експансії, наштовкують п'ять час одна на другу і наступають одна одній на ноги — це факт, що помічається скрізь, навіть в найдрібніших питаннях сучасної політики. Особливо позначилось це у великій мірі в питанні Горішнього Шлезку, але якось обійшлося. При тім треба зазначити, що в цьому питанні Англія поступила своїми інтересами, хоч і не безпосередньо, аби зберегти „Антанту“... Зараз увагу Європи привертає новий конфлікт, який назрив між двома найближчими сусідами, що як найближчі, але ще потайні вороги тепер сочуть один за одним і використовують для своїх дальших планів найменшу помилку, найменшу небаченість свого приятеля.

Звикши вважати Малу Азію своєю з давніх давен і з-за неї власне й у війну вилутовались, щоб убити там німецькі впливи, Англія опинилась зараз перед такою складною там коніктурою, що невідомо, як з нею й бути. Колишній сусідник її по війні, Росія, тепер в спілці з Туреччиною і не тою переможеною, на труп котрої Англія наступила в Царгороді, а з новою молодістю, що з крові та огню війни народилася, загрожує найдорожчим перлином Великобританської корони, змінюючи та поширюючи на необмежені простори свій вплив. Звернувши всю свою увагу на далекі загрожені терени — Індію, Афганістан — Англія не дуже турбувалася ближчими територіями, маючи там свого спільника по інтересам — Грецію.

Поразка греків була великим ударом для Англії, але незрівняно більшою для неї несподіванкою, незрівняно більшим ударом були для неї переговори Франції з повстанським турецьким урядом Кемалі-Паші. Це Англія розглядає як зраду, цього вона звести спокійно не може і апелює до Франції во ім'я... „Антанти“. Франція виправдується, кажучи, що в цьому договорі її з Кемалем немає „нічого такого“. Що там мають деякі незначні концесії, які не порушують нічиїх інтересів і т. д. і т. д.

Але у всякому разі у них багато такого, чого не може простити Англія. Саме визнання факто крамольного уряду Кемалі, без попереднього порозуміння з Англією, рід для останньої дуже серйозна. Майже провокаційного змісту відмова Франції від претензій на окуповані нею разом з Азією та Італією землі не теж бракує Англії пробаючи напевно не зможе. Французька офіційна преса виправдується за свій уряд тим, що нападає сама на Англію. Англія, бачите, перша почала вести політику в Азії на свою руку, без порозуміння між своїми сусідами — заявляє „Тотра“ і наводить тому ріжні докази. Але це справи а ні трешки не міняє.

Єдине, що може змінити справу і що дуже близьке до здійснення, це небажання переможеного Ангорського уряду йти на всі ті уступки, на які він ладен був йти до своєї рішучої перемоги над греками. Найближчі плани Кемалі ведуть його до Царгороду, все робиться для підготовки цієї акції, і хто знає, що казати Ангорський уряд коли він буде вже Царгородським.

До переговорів з росіянами

Нам надіслано І. А. Феценком-Чопівським такого листа:
 „Високоповажний п. Редакторе! З великим інтересом я прочитав Вашу статтю „До сучасного політичного моменту“, надруковану в „Українській Трибуні“, ч. 160 від 13.11. б. р., і ще з більшим інтересом ознайомився зі змістом листа п. Микити Шаповала.
 Я охоче не переносив би виразів свого здивовання на шпальти газети, якими в цьому, оригінальному по формі й змісту листі, не було б згадано мого привітання на неправдиво оцінкою й неправильним освітленням не зачеплено поступовання партії українських с.-ф. і деякого з моїх партійних товаришів. Тому почуваю свій обов'язок через шпальти Вашого шановного часопису довести до уваги громадянства правдиві підвалини під „факти“ пана Микити Шаповала.
 Загальні збори членів партії с.-ф. при Державному Центрі ще 27 вересня б. р. мали нагоду заслухати доклад члена Ц.К. партії с.-ф. А. Д. Марголіна про його ініціативу зустрічі з п. Миллюковим, яка відбулася у Парижі десь в перших числах вересня б. р., і про його з ним балачки на тему доцільності, своєчасності й необхідності встановлення інформаційно-контактного зв'язку між

співчужаючими українськими й російськими політичними угрупованнями. При цьому було сконстатовано, що серед деяких російських політичних угруповань в даний момент помічається наближення до взаємного визнання суверенності великоросійського й українського народів і права кожного з них на свої окремі Установчі Збори...
 По докладу А. Д. Марголіна винесено того ж 27.11 таку резолюцію:
 „1) партія с.-ф., відмовляючись зараз вести які-б то не було пертрактації з російськими колами, не забороняє своїм окремим членам, на їх відповідальність, приступати до таких пертрактацій. 2) члени партії, що взяли на себе ініціативу переговорів з п. Миллюковим, мусять неодмінно виходити з тих засад, що росіяне мають визнати суверенність українського народу, а українці — можуть обіцяти сприятливу для Москви економічну політику, зокрема — урегулювання транспорту з Москви до Чорного моря.“
 На наше (Бюро партії с.-ф. при Держ. Ц.) про це повідомлення нашого партійного Закордонного Бюро, ми дістали від наших партійних товаришів з закордону таку резолюцію, датовану 4.10 б. р.:

„а) в сфері політики зовнішньої: 1) Бюро не визнає можливим вести яких-би то не було переговорів з представниками „Єдиної неділимий Росії“; 2) з представниками Московщини етнографічної в цей момент немає жадного ґрунту для переговорів. б) в сфері політики внутрішньої: 3) що до московської меншости на Україні, то наше до них відношення цілком констатується визнанням національної рівноправності на Україні, а з їх боку — лояльним відношенням до Української Держави, на якому ґрунті тільки й можливі пертрактації.“

Розмова з представниками російської меншости, яка велася групою українського громадянства у Варшаві при моїй участі в кінцевих числах вересня б. р., як відомо громадянству з передової статті, вміщеної в „Українській Трибуні“ від 25.11 б. р. ч. 117, під заголовком „Шляхи до порозуміння“ — мала своїм наслідком не збочення до федерації, як про те твердить в своїй до Вас листі укр. с.-р. п. Микита Шаповал, а виставлення з боку української групи представників московської меншости в Україні, або, як їх тоді було влучно кваліфіковано, „українській демократії російської культури“, таких вином:

„1) зманіфестувати своє відношення до Української Держави в той спосіб, що одніні питання російської с.-ф. будуть на Україні виставлятися внутрішнім, а не загально-російським; 2) зманіфестувати свою солідарність з українською демократією в її боротьбі за зміцнення демократичних і республіканських основ української державності; 3) підперти всіма силами змагання українського народу до найскоршого повалення більшовизму й звільнення українських земель від московсько-більшовицької окупації; 4) взяти на себе щире, сприятливе для обох сторін посередництво між представництвом ріжних верств московського народу та представництвом української суспільності й державності.“

„Базою такого посередництва мусить бути непереможна воля українського населення й українських селянських мас мати українську незалежну Державу.“
 На превеликий жаль, на ці жадання ніякої відповіді й по сей час од протилежної сторони не одержано, коли за таку відповідь не вважати передовицю: „Виступлення Петлюри“, вміщену в органі п. Миллюкова „Голос Росії“ ч. 809 від 8.11 б. р.!

За якийсь час перед цим терміном, а власне 28.Х б. р., Заг. Збори партії с.-ф. при Державному Центрі, обмірковуючи свої позиції в справі сучасних взаємодій з московськими політичними колами, постановили: „зостаючись на попередніх принципіальних позиціях, на даний момент рекомендувати членам партії с.-ф. здержатися від всяких пертрактацій, які могли б повстати з їх власної ініціативи, з представниками московської політичної думки.“

Отак формально й фактично стоїть справа переговорів партії с.-ф. з російськими „к.д.“ на п'ятьформній федерації, про що самовпевнено росписав в своїй листі до Вас п. Микита Шаповал...
 Що до мене особисто, то я заявляю, що п. Микита Шаповал, обвиваючи мене в ініціативних переговорах з рос. к.-д. на ґрунті федерації, оперує сумнівними „документами.“

Та, правду мовити, про це — Ви, п. Редакторе, вже один раз йому, п. Микиті Шаповалу, дуже влучно довели в своїй статті „До

ШОДЕННА
 непартійна демократична газета. Виходить у Варшаві під провідним керівництвом Олександра Салковського, при участі видатних українських літературних сил.

Особистий прийом в редакційних справах від 11 до 12 год. ранку.

Дрібні рукописи не повертаються.

ПРЕДПЛАТА:
 В Польщі: На місяць 0.33 мрз. пок. для інтерюванних 300 мрз. пок.
 За кордоном: в Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 10 фр. пок.; Італії 10 лірій, Швейцарії 5 фр. пок.; Німеччині 25 марок, Чехословаччині 25 крон чех., Боггарії 25 левів, Румунії 25 лей, Австрії 300 корон.
 Збірна адреса — 75 мрз. пок.
ЦІНА ОГЛОШЕНЬ:
 За рядок петітур перед текстом 50 мрз пок. після текту 70 мрз. пок. Адреса редакції та контори: Варшава, Новий Світ, 22 (Warszawa, Nowy Świat, 22). Телефон редакції 223-03

Окремий примірник 30 мар.

сучасного політичного моменту“ — „Укр. Трибуна“ ч. 160 від 13.11 б. р. 16.11. 1921.
 З правдивою пошаною до Вас **Іван Феценко-Чопівський.**

Р. С. Сей лист до Вас, п. Редакторе, вже був приготовлений до одправлення на пошту, як я дівся спроможність ознайомитися з вмістом протоколу Ц.К. К.-Д. в Парижі, надісланім до Вас в переказ Українського Пресового Бюро в Празі й уміщеним в „Укр. Трибуні“ ч. 162 від 16.11 б. р.

Коли цей витяг є цілком точний, то власне ліпшої реабілітації для себе, як для українського патріота, а рівнож доказу безпідставності обвинувачення п.п. укр. с.-р.ів Микити Шаповала й М. Григорієва проти постанови партії укр. с.-ф. ніби то на ґрунті „федеративних“ розмов з п.п. рос. к.-д. — не бачачи би.
 Наведу цей третій уступок щільно: „Більшість Ц.К. к.-д. висловилася за переговори, з тим однак же, щоб бути з українцями дуже обережними, щоб вони, наскуючись федералістами, не виходили у російського громадянства буда б яких обіцянок, корисних для закріплення самостійницьких тенденцій“.

Що до першого уступку, то я, Феценко-Чопівський, поз тим, що я єсть Голова Радн Республіки, Голова Бюро Партії с.-ф. при державному Центрі й Голова Радн Республіки при Демократичному Союзі, лише як громадянин УІР, мушу з громадянином Д. Чкаленком мав зустріч з п. П. Бутенком, громадянином У. Н. Р., новім давнішим знайомим по Києві, щільним товаришем по Київській Політехнічній й співробітником по громадській праці в Київській Міській Дурі. Говорили між собою про зміни в поглядах п. Миллюкова, про взаємовідносини „більшости“ й „мен-

шостей“ на Україні, про інформаційно-контактний зв'язок і ще де-що в такому ж роді... Але про „федерацію“ України з Росією не було жадної розмови!

Що останнє твердження п. Шаповала видає „ініціативою“, свідчить і зміст цього уступку, який присвячений інформаціям Ц.К. К.-Д. від п. Бутенка.
 Що до змісту уступку другого, то на нього, очевидно, має відповідати А. Д. Марголіна. Я лише наперед ствержую, що в його, п. Марголіна, листі до мене, датованім 10.9 б. р., присвяченим розмові його з п. Миллюковим у Парижі не міститься навіть жадних натяків на участь з його, п. Марголіна, з п. Миллюковим переговорів третьої особи — п. Панейка! А тим більше — інформації, що ніби базують його переговорів був виставлений принцип „федеративної“ Навпаки, він, п. Марголіна, підкреслює, що базують цих переговорів було наше, загальне для всіх українських патріотів від укр. есерів до національно-правих угруповань включно, а особливо для нас, с.-ф.-ів; української народної інтелігенції, символ вірую — єдина, неподільна, соборна, самостійна Україна.

Що до деяких, чисто „економічних“ застережень на користь Москви, то ці я, п. Марголіна не викладаю з тих меж, які прийняті Урядом У. Н. Р. у основу своїх пертрактацій з групою Савинкова, до якої, по нашнім відомостям, належав, а певно й ніякі не належить п. П. Бутенко...
 У всякій разі, ніші „правий земляк“, українській с.-р., в проєкті договору з рос. с.-р. одним уже припущенням військово-оборонного й економічно-митного союзу та права вести мирну пропаганду ідей федерації з метою боротьби за привертання соборної й незалежної України... зайшла значно далше „інформаційно-контактних“ розмов А. Д. Марголіна й Варшавської групи українських громадян при участі моїх і п. Л. Чкаленка.

І. Феценко-Чопівський.
 16.11. 1921 р.

Російська преса про повстання на Україні

Газета „Огни“ умістила таку кореспонденцію Ол. Сок-ого з Букарешту.

„Колі я слухаю оповідання біженців з України, цих перетомлених, наляканих, голодних людей, які всією своєю істотою ненавидять більшовиків, — я думаю: — Більшовизм на Україні кінчається.“

Фактично влади комуністів на Україні нема. Є декілька совдепів, які туляться коло залізничних узлів в Харкові, Києві, Катеринославі; є десяток чи два ще не повіваних і не піднятих на вила комісарів; є совнарком, що з переляку блукає од одного до другого центру. Влади ж нема.
 Була Україна — в огні. По відомостях самих комуністів, повстанців є до 40 тисяч, гарно озброєних і озброєних. І що найгірше для тов. Троцького, вони розпочали акцію не в розбірід, а по єдиному плану, організовано.
 Керуючою організацією є „Постанська Рада“, яка перебуває у Вінниці. Вона об'єднує всіх отаманів — Струка, Соколовського, Яременка й інших. Це — штаб. Командує ним отаман Тютюнік, бувший старшина генерального штабу.

Населення зустрічає скрізь повстанців як своїх оборонців. Більшевики метушаться, оголошують мобілізацію за мобілізацією, — ніхто не їде.
 Кінець.
 Повстанці йдуть все вперед та вперед. Особливо корисний для них останній наказ центральної влади про вивіз всього хліба з України в Росію. Не важко догадатись, що селяне охоче допомагатимуть повстанцям, які обороняють їх права.
 Так. Тепер уже не довго чекати. Справа йде до свого кінця. І коли ці біженці, люди з гнівними й повними ненависті до більшовиків очима, з перетомленими обличчями, розповідають мені про те, який бенкет зробив у Херсоні голова че-ка, або про те, як в Одесі розстріляно триста німців-колоністів — я завжди незмінно відповідав:

„Це трохи. Вже не довго. І вони згодуються. Так пишуть „Огни“. Друга ж російська газета, „Голос Росії“, виявляє страшенну ненависть до українського повстання й містить спеціально підібрані тенденційні відомості про неспіх повстання. Так в однім з останніх чисел вона містить повідомлення під заголовком „Петлюра утікає“ — такого змісту: „Через Зборук увесь час утікають відділи Петлюри. Біженці розповідають, що петлюрівські війська розбиті. Тільки незначчій частині їх пощастило втікти на польську територію. Більша частина петлюровських банд попала до більшовиків у полон.“
 Словом, „Голос Росії“ вже ліквідував повстання на Україні віднаслідком редакційними силами „при найближшій участі П. Н. Миллюкова“.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

Напередодні генерального страйку.

БЕРЛІН, 21.11. (ПАТ). З приводу голодового страйку політичних в'язнів у Ліхтенбурзі комуністи розвинули акцію на широку скалю. Гаслом до цього послужив інцидент в пруському парламенті. Вчора відбувся в Берліні, в Галі і в інших містах Німеччини великі зібрання, які винесли протест проти становища німецького і пруського урядів в справі страйкуючих. На сьогоднішній день складано зібрання працівників усіх підприємств. Це зібрання має ухвалити генеральний страйк. В Берліні всі промислові підприємства вибрали делегації, які сьогодні мають відвідати парламент і міністерство юстиції в справі голодуючих. На великих мітингах в Берліні і Галі винесено рішучі резолюції проти уряду.
Ліквідація походу в Албанію.
БРАЦ, 22.11 (ПАТ). Бігородська „Політика“ повідомляє що на засіданні ради міністрів ухвалено постанову в справі відтягнення югославянського війська в Албанії до кордонної лінії, яку встановила конференція амбасадорів від 9 листопада 1921 р.

Відомості про повстання на Україні див. на 3 сторінці.

Жертви совітської влади

Вчора наша редакція одержала з Дубна такого листа: Високоповажений пане Редакторе! Пробуваючи на еміграції, я довідався про замордовання більшовиками-комуністами моєї жінки та трьох малоліток дітей на хуторі коло Фастова. Ця офіра життя безвинних дітей та жінки поклялася на вівтар Батьківщини, бо послужила, як кара за пробування моєго сина в армії У.Н.Р. і мою безнастанну боротьбу супроти узурпаторів. Аби громадянство своє й чуже ще зайвий раз мало доказ катування й мордування цілком безвинних людей тими, що називають себе проводирями святих ідеалів людуства, ласкаво прошу помістити на сторінках газети "Українська Трібуна" листа—оповідання бувшої служниці у мене на хуторі, Олександрі Петренкої, про замордування моєї семі.

"Вночі прибуло на хутір душ 15 озброєних бандітів і стали вимагати, щоб відчинили їм двері. Зачинивши господиню з двома дітьми в комору (третій хлопчик лишився при мені), я відчинила двері і сказала, що господарів нема вдома. В хату ввійшло 7 бандітів, серед яких були й місцеві комуністи. Іден з бандітів, зауваживши маленького хлопчика—сина господаря, вдарив його ножем в руку, після чого хлопчик крикнув: "мамо, мене ріжуть". Мати, звичайно, не витримала і почала просити, щоб її випустили з комори. Я випустила її і Іден з бандітів зараз-же в присутності матері вистрелив у хлопчика, котрий впав на підлогу. Я почула загроз: "Іх треба всіх вирізати, це семія контрреволюціонера". По цьому мене було викинуто з хати.

На другий день я зайшла в хату і побачила жалюв карту. Дівчинка 3 років—перерубана на 3 шматки, два хлопчики знівечені до краю: на тілі було біля 40 різаних поранень, а в господині біля 60 поранень. В хаті було повно крові, а річі всі розграбовано."

З великою повагою до Вас, пане Редакторе, бувший голова фастовської волості Народної Управи Олексій Яківський.

5 листопада 1921 р. м. Дубно на Волині. Люблинський банк, відділ в Дубні.

P.S. Прошу інші газети о передрукованню цього листа.

O. Я.

Мученики церкви в Совдепї. Священномученство в Совдепї продовжується. Митрополит Казанський Кирило осліп і оглух в тюрні; єпископ Федор, ректор Московської Духовної Академії, збожеволів у тюрні; єпископ Гурій, інспектор Казанської Духовної Академії, заворів на сухоти, архєпископ Серафим засуджений на висланчя до Архангельська.

- 9) єпископ Курський Тихон—повішений, 10) митрополит Київський Володимир—розстріляний, 11) єпископ Орловський Макарій Гнівушів—розстріляний, 12) єпископ Муромський Митрофан—розстріляний. Цей список неповний, бо число замучених більшовиками єпископів доходить до 20.

В Німеччині

Таємні військові сили.

ВАШИНГТОН, 22.11. (ПАТ) Бріан у вчорашній промові статистично довів, що в організаціях Райхсверу, Айнвернеру Зікерайспольцаї і Шупполцаї служать 250 000 чол., які уявляють собою мурові кадри для майбутньої німецької армії. Також зазначив, що недавно на Горькому Шляху як з під землі виростає 40 тисячна армія, озброєна гарматами й кулеметами.

Вашингтонська конференція

Промова Бріана.

ВАШИНГТОН, 21.11. (ПАТ) З приводу виступу на сьогоднішньому засіданні конференції Бріана, американські газети називають сьогоднішній день "великим днем Франції". Зал засідань переповнений. О 2 годині Бріан виступив з промовою: „Перед вами виступає Франція і показує вам спосіб правдиве обличчя, — Франція, яка разом з іншими готова зробити все, що може забезпечити остаточний мир. Для нас було б найприємніше сказати: „Несемо вам зі свого боку велику посвятну. Маємо спокій, а тому складемо зброю". Одначе, на жаль, не можемо цього сказати. І не скажемо. Не маємо на те права. Не вистарчить одного зменшення армії і воєнних матеріалів, треба ще мирної атмосфери. Розбробня мусить бути матеріальне і моральне. Але Німці не розбробняють матеріально, ані морально. Не думайте, що серця наші переповнені ненавистю. Ні! Франція не має ненависти. Вона живе всіх заходів для того, щоб розв'язати серію кривавих конфліктів з її сусідами. Одначе вона не має права ослаблювати себе і тим самим спричинитися до нових плянів і надій ворога, де можуть повститись нові люде і викличуть нову війну. Є дві групи німців. Одні займають лояльне становище до Франції, другі—вороже. Може мені скажуть, що німці зараз без силних. Це неправдиво. Німці мають 7 мільйонів люде, які брали участь у світовій війні. Вони зараз записані по полях і мають військову організацію. Іх можна хоч би завтра мобілізувати". Промову Бріана зустрінуту оплесками.

Шведський темп конференції.

ЛОНДОН, 21.X. (ПАТ.) Коре спондент „Observer“ повідомляє з Вашингтону, що конференція працює надзвичайно швидко. Можна думати, що конференція закінчить свою працю на протязі трьох тижнів. Шведський хід обряд завдячують державному секретареві Юавої, який противиться всяким сиробам суперчок і має більшість на конференції. Особливо його підтримують Англія і Японія. В справі Далекого Сходу напевно дійде до союзу трьох держав. Умова в справі Далекого

Сходу буде ґрунтуватись на політиці „відчинених дверей" і буде підписана всіма зацікавленими державами, не виключаючи й Китаю.

Флоты Америки, Англії й Японії.

ВАШИНГТОН, 22.11. (ПАТ). На нараді Юаво, Бальфура і Като представник Великої Британії погодився на пропозицію Юаво в справі англійської, американської і японської флоты. Пропозиція складається з пропорції 5—5—3.

Бальфур на боці Франції. ВАШИНГТОН, 21.11. (ПАТ). Коре спондент „Гаваса" повідомляє, що Бальфур висловиться за французьку тезу в справі про збробня на суходолі.

Бельгія за Францію. ПАРИЖ, 21.11. (ПАТ). „Нью-Йорк Геральд" повідомляє з Вашингтону, що Бельгія буде підтримувати французький плян в справі збереження сильної армії у Франції.

Економічна конференція. ВАШИНГТОН, 21.11. (ПАТ). Деякі делегати висловились за скликання економічної конференції, яка мала б обміркувати засоби з метою поліпшення економічного й фінансового стану усього світу.

Справа Віленщини

Віленські вибори.

Декрет, який призначає вибори до Віленського Союму на цілому терені, ц.-т. на Центральній Литві і на пов. Лідському і Браславському, видає ще ген. Желіговський, який і означає термін виборів. Припускають, що вибори будуть призначені на 8 січня. Порядок і початок виборів визначить комісія. Вибори розпочнуться певно 26 листопада. Перебачаються зміни в виборчих округах. Один посол припаде на 7000 мешканців. Керувати виборами буде генеральний виборчий комісар і два головних комісари: один на терені Центральної Литви, а другий на пов. Лідській і Браславській. Вибори на цілому віленському районі відбудуться в один день.

Ріжні вісти

Заворуження. БЕРЛІН 22.XI. (ПАТ). Вчора перед обідом знову виникли серйозні сутички з безробітними, які накинулись на продовольчі склади і зовсім їх зруйнували. Уряд постановив зараз же розпочати енергійну акцію проти небезпечного руху, який по повідомленню „Фосіше Цайтунг" був зорганізований б. членами скасованого союзу „Самоохорони".

Нота Фінляндії з приводу Карелі-Гельсінґфорсу. (ЕТЕ.) На совітську ноту в справі повстання в Карелії фінляндський уряд відповів нотою, в якій рішуче відкидає скаргу совітів про підтримку повстання. Нота зазначає, що повстання вибухло з приводу невиконання совітами мирового трактату в Дорпаті, а саме: недотримання обітницї, де сказано, що Карелія одержує автономію і що совіти обіцяють не вивозити харчових продуктів в глибину держави.

Не приймають. 26 вересня з Александрії (Египет) на пароплаві „Маршал Фош" відіхало, примуючи на Одесу, 104 особи, бувші військові денікинської армії, котрі на протязі цілого року клопотались перед Красним у Лондоні про дозвіл в'їзду до совітських республік.

В Царгороді їх пересадили на грецький пароплав, здається „Македонія", і тримали там з тиждень, потім їх знову пересадили на пароплав бувший „Росія"—повернули назад до Александрії. На запитання про причини повернення їх назад—англійська військова влада відповіла, що „Советська Росія" відмовилась їх прийняти. Зробивши таким чином подорож на протязі цілого місяця—27 жовтня всі прибули до Александрії і знову оселились в таборах Sidi-Bishr.

Еміграція.

„Наш" отримав депешу з Нового Йорку, в якій зазначено, що всі емігранти, які мають вїзовий паспорт і їдуть до Сполучених Штатів або Канади, мусять дбати, щоб термін їх паспортів не скінчився під час їзди або перед приїздом їх до американського порту. Такі особи не будуть пускати ні до Сполучених Штатів ні до Канади.

Українці в Югославії

(3 листів українців*).

Нігде, крім Польщі, нема зараз так багато українців-емігрантів, як в Югославії.

Попадали вони туди в 1920 році двічі: весною, підчас Новоросійської катастрофи армії Денікіна, коли виїхали від більшовиків в Кубані, а потім—весени, коли тікали з Криму після катастрофи з армією Врангеля. Крім того потім, довідавшись про доброзичливе братерське відношення до російських емігрантів в Югославії, багато й українських емігрантів переїхало туди з Туреччини, Болгарії та Румунії.

Вже й без пояснень з цього видно, що переважна більшість цих збігців—військові.

Скільки зараз перебуває українців в Югославії, встановити трудно, бо в Югославії офіційного представництва України ще й досі нема, офіційна регистрація не провадиться й усі українці їдуть там під загальною назвою „русський".

З величезною подякою треба сказати, що уряд і народ в Югославії роблять все, що в їх змозі, щоб полегшити дуже тяжке становище емігрантів: їм установлено постійну допомогу по 400 динарів зо місяця, даються їм по можливості урядові й приватні помози, допомагають їм і приватно. Одним словом—відношення до них щире, братерське.

Не вважаючи на те, емігрантам на чужині дуже тяжко: чим далі, тим нам стає все гірше та гірше", пише один з наших земляків; „як би не надія скоро повернутись на батьківщину, то життя було б тут неможливе"—пише другий і т. д. і т. д.

лі, збігців-українців, в порівнянні з росіянами, було небагато. Росіяне зараз знайшли собі тут захист і допомогу в своїх російських установах та від представників. Вони хутко примостилися на добрі посади й стали на чолі російської еміграції. Українці ж залишилися без усякої допомоги, бо допомагати їм там було нікому.

Російському представникові в Югославії С. П. Палеологові, до речі сказати, полтавському поміщикові,—вдалося заснувати в Білгороді „Управу Руског Державног Пуномочника за смештїя (по улаштуванню) руських ізбеглиця у Краљевству С. Х.-С.", а потім, при допомозі російського гвардійського ротмістра Шабельського, залобігти довірря у вищих двірських білградських сфер. Про це ще весною була дуже докладна стаття „Колі мерці оживають" у загребському часопису „Jutarni List" (19 травня; ч. 3539, з приводу плянованого тоді переходу генерала Врангеля до Загребу), з якої далі наводяться тут деякі витяги.

Хоч потім матеріальне забезпечення російських збігців і перейшло до т. з. „Державної Комісії", складеної з трьох високоповажних сербських діячів, але російським монархістам удалося всунути туди своїх „діячів" і між ними славнозвісного полковника юриста Плетньова—керівничим ділами Комісії.

Таким чином всі російські емігранти в Югославії, а вкупі з ними й українці, ні сіло й ні впадо—опинилися „під ферулою" російських монархістів.

Вже за кілька місяців почали виявлятися наслідки цього. Осє що писалося у вище зазначеній статті: „В останній час тактика крайніх правих руських монархістів з особливою увагою звертається на політичне життя російської еміграції, щоб дискре-

дитувати та руйнувати всіма засобами—допустими й недопустими—всякий рух серед російської еміграції". Тут же про самого Врангеля та його співрацьовників—монархістів (грабівців) пояснюється: „Ця жменька політичних сліпців, що на хребті російської революції були викинуті сюди до нас... продовжують і в нашій батьківщині до краю недалекосилгу та стільки же згубну політичну роботу, яка головним чином була причиною останньої безприкладної трагедії російського народу".

Що це за „до краю недалекосилга та остільки ж згубна" політика російських крайніх правих монархістів кол та яка її ідеологія,—це вже досить добре відомо зараз цілому світові. Зараз же ця політика спирається цілком на патріярха Тихона, на церкву та на духовенство. Російські монархісти покладають величезну надію на те, що при допомозі церкви та релігії вони найлегше та найкоршче найдуть „хазяїна землі", про якого вже рік тому так мріяв Врангель у Криму.

Це можна зауважити з лейборгану монархістів в Югославії—часопису „Новосє Врємя", що виходить в Білгороді.

„Взагалі вважаю, що для орієнтації було б корисно мати часописи „Новосє Врємя", „Общ. Дело" й „Рудь", а в деяких випадках ще й „Последня Новості". З них ви зобачите, як систематично та вміливо провокується „українська справа",— пише з цього приводу дуже інтелігентний українець з Югославії.

Видко ж одно, що в своїй недоброзичливості до України погоджуються між собою росіяне всіх політичних напрямків.

Збито з пантелику російською пресою, покинуті на чужині без належної, правдивої інформації про українську справу, наші українські емігранти з жахом кричать: „Що ж це таке? Зясуйте! Чи це дурість, чи недомислення, чи що небудь гірше?" й т. ин.

При підтримці Білгородських вищих сфер, російські монархісти, під керівництвом панів Палеолога та Скаржинського, зараз провадять свою справу в Югославії „во всю", особливо після Рейхенгалльського монархічного з'їзду. І треба сказати правду, виявляють багато напруження, однастайности та організаційного хисту. Тому праця їх їде не без успіху.

Перш усього вони зуміли знайти неохвдні „середства" навіть там, де другим і не снилося, де їх і нема,—серед тих же знелюдених російських збігців. З тих 400 динарів, які так великодушно дав російському збігцеві Югославія, вони ухитрюються робити заощадження: вже з середини літа російські збігці почали одержувати лише по 340 динарів, а зараз збігцеві з жінкою купили дають всього тільки 440 динарів та й то не у свій час. В залежності від погляду п. Плетньова, привіліювані кольонї одержують допомогу своєчасно, а з других кольонї докодають відомости, що ще в кінці вересня не було видано збігцям допомоги за липень місяць. У листі 22 жовтня пишуть: „ще не видано допомоги за серпень і тільки недавно одержано за липень". Не видають. та ще й залякують, бо майже в кожному листі можна знайти такі нібито сакраментальні рядки: „Весь час стараємося знайти яку небудь службу чи роботу, але нічого не виходить, а тут зняв пішли всілякі чутки, що зовсім перестануть видавати допомогу, або зменшать її на половину, що виходить вже на двоє разом 220 динарів".

Після цього стає зрозумілим, чому ці сіромахи-емігранти так покірно несуть дань, яку накладають на них російські монархісти.

Потім монархісти звернули увагу на організацію збігців-військових, з яких переважно складається російська еміграція в Югославії, й установили за ними свій спеціальний догляд. Незалежно від виборного комітету, встановленого державним Урядом Коре-

лівства С.Х.С., вони посадили в кожній кольонї це свого команданта з „своїх", не ракуючись ні з рангами, ні з чим. Російський військовий агент в Білгороді надає цим командантам право не тільки доглядати, але навіть право й „атестувати". Отже молоді „младоруські" денікинські та врангелльські полковники й навіть підполковники зараз „атестують" старих бойових російських генералів царських часів. А ці мусять терпіти, бо инакше не можуть одержати ніякої посади в королівстві без „атестації".

Зусиллями російських монархістів під каруванням панів Палеолога та Скаржинського праця в Югославії кипить. Тут між збігцями засновується багато різних „союзов": пажів, лицєстів, правовідів, генерального штабу, руських інженерів, офіцерів, правників, урядовців і т. ин. Все це ніби то на патріотично-національних підставах. П'ять збігців останні крхті своїй допомозі, записуються, роблять членські „взноси", бо бачать, що без цього нічого добитись не можна, як не будеш „членом" якогось союзу.

І дійсно: російські монархісти вже багато влаштували „своїх" на досить гарні посади, урядові й приватні. При їх допомозі достають посади часом й „малороси". Правда, дуже рідко, та й то лише після персонального поїздки до Білгороду „на річель", щоб засвідчити свою прихильність до монархістів та до „єдино", не„делімої". Але ще досі не одержав посади ні один з українців хоч між ними багато чесних, незаплямованих, відомих своєю попередньою службою, корисною для Росії.

ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ

3 повстанчого блоку

Серед буденщини партизанського життя у відділі полк П. день 25 жовтня приніс довго очікувану радісну вістку. Опівдні з'явився зв'язок від М-ського повстанського відділу, який весь час був у контакті з нами і привів наказ негайно виступити в напрямі на Житомир. Усі у відділі аж одітнули. Останні дні стільки внесли баламутних чуток, стільки сумнівів у можливість повстанської акції цього року, що здавалось, прийдеться розв'язати відділ і розходитись по домах. Нарешті довго ждана вістка прийшла і сьогодні вночі ми виступаємо.

У лісі, де ми стоїмо, гамір, сміх, весела пісня, останні приготування, метушня—тривали до самої ночі. Біля 10 години вечера збираємось і рушаємо в дорогу. Йдемо так з години, і ось перед нами маячить якась село. Це Іванківці. Ми вислали свою передову стезю і по декільк часі чуємо вистріли. Значить ворог ближче, ніж здавалось. Але стрілянина невдовзі затихла. Підійшли ближче і довідуємось, що в селі засіла большевицька охорона. Несподіваним наскоком ми її виводимо в розсод і пречинаємо шлях на Городок.

Ніч. Місяць сховався за хмари, немов хоче прикрити нашу частину перед ворогом. Після першої перестрелки рушаємо бадьоро вперед.

В семи верстах од Городка наші стежі наткнулись на якусь большевицьку частину, що безжурно отаборилася в селі. Розлягається команда, частинка наших йде в обхід і починає пальбу. Метушня, крик, гамір, перестрелка, і большевики, залишивши декілька чоловік ранених, подалася в рості. Рвантовим наскоком ми проїхали Городок, знищили весь склад чека і місцевих комуністів і не зупинючись подались далі в дорогу.

Перед нами шлях на Ярмолівці і Охримівську Слобідку. Почало благословлятися на світ, і хати прийдеться вже обережніше. Та по дороз жадного відпошу з боку

большевиків ми не зустрічали. В кількох місцях вирізали "робітників продналога", забрали кілька коней і рушниць і без перешкод добилися до Слобідки.

Хотів записати декілька подробиць нашого похідного життя та ніяк нема змоги. Прийдеться зупинитись тільки на важніших подіях, а дрібниці залишити до кращого часу. Тому і записки мої матимуть тільки випадковий характер.

Як ставиться до нас населення? Сказати поки що трудно. В Городку була паніка, викликана комуністами та жидівським населенням, але вона мабуть вже втихла. Прогромових настроїв рішучо немає, але хто тому винен, що більшість комуністів, нами вирізаних, жиє? А селянство радіє та помагає чим може. Розпитують за петлюрівське військо, чи далеко воно, скільки його і т. п. З сумом приходиться давати ухильну відповідь, щоб не розвіювати довго плеканих надій. Та в усіх нас є певність перемоги, певність того, що десь на сід од нас велика повстанча армія, яка скине большевицьких окутантів і верне волю народою. І тільки думка одна, щоб скоріше з'єднатися з нею і вести спільну акцію єдиним фронтом і під одною командою.

З Охримівської Слобідки подались ми на Комарівку. Большевикам уже мабуть був відомий виступ нашого відділу, бо на кілька верст перед Комарівкою заступив нам дорогу 3-й ударний комуністичний інтернаціональний кінний полк. Роботи тут було доволі, але наші упералися з ним швидко. По кількох годинах полк був розбитий і нам попало в руки 40 верхових коней, 2 танки з кулеметами, 20 стрічок набойів і кільканадцять рушниць. Наші втрати були мінімальні—всього троє ранених козаків. Підібравши їх на вози, ми рушили в напрямі на Лятичів.

Зупинились на ночівлю. Спати приходиться мало, бо крім метушні табірського життя, треба ще давати відповіді та пояснення на

безконешині запити селян. В приязній балаці час минає швидко і я ледви нахожу вільну хвилину, щоб записати події попереднього дня.

Яке сьогодні число? Ніяк не гадаю. Загубив дні. Поді, місця і люде переминаються з калейдоскопічною швидкістю. Та це не важно. А от біда, що весь день падав дощ і в зазтра йти прийдеться доволі грузко. Але дарма!

Вчорашній день не минув без бою. В 15 верстах од Лятичева напоролись ми на 7 кінний полк 14-ої сов. дивізії. Загорівся бій. Большевики ставили сильний опір, але наші не подалась. По кількох годинах полк став розбігатись. Наші кіннотчики вдарили по їхніх слідях і збільшили ще паніку. Врешті збираємо наш відділ і на причуд не бракує нам нікого! Ні одного навіть раненого! Яксь характерники, не хлопці! А в большевиків забито командира полка, одного офіцера і 30 кіннотчиків та кілька чоловік тяжко ранено. Легко ранених забрали з собою.

А от недалеко Лятича понався нам і карний відділ. Не одну душу українську і не одну слезу має він на своїй совісті. Та тільки ці хлопці відважні, коли розстрілюють безбройних людей, а побачивши нас, лякливо здались і в один голос тільки белькотали "памілуйте!". Та пощали у нас немає. Всі тридцять чоловік прийняли добре заслужену кару. Патронів в жалько, так порубали їх шаблями. Собаці—собака й смерті!

Де-далі на північ приходиться йти обережніше. Правда, большевикам не видно, але психологічно почувавмо, що ще сьогодні прийдеться витримати бій. І справді: передцуга не завело. Вже за Лятичом довідуємось од селян про якісь великі большевицькі сили в Любарі. Видано відповідні прикази, розіслано стежі і ми помалу та обережно йдемо вперед.

Ми в лісі. На війні щастя змінилося, і нам перед переважаючими силами ворога прийшлося одступити. В 10 верстах од Любара на нас наскочили 2 полки большевицької кінноти. Бій тривав увесь

день, а над вечір ми, забравши ранених, одступили в ліс. Між раненими є і наш полковник, та на щастя легко. Куля попала в ногу, але не зачепила кости. Попрашаючись з батьком, одправили ми ранених в безпешне місце, а сами, 250 чоловік піхоти і 70 кіннотчиків при 6 кулеметах, під командою полк. Чорного, рушили в напрямку на Житомир.

Нечипір.

Евакууються за Дніпро.

ВИГНАНКА, 17.11. Ізза Збруча надійшли відомості про операції в районі Київського залізничного вузла. Партизани захопили чудово озброєний потяг, а також великі магазини амуніції й всякого технічного матеріалу, що було заготовлено для румунського фронту. 53 совітська дивізія прилучилася до повстанської армії. Стверджуються чуток про евакуацію червоних за Дніпро.

(Рід. Кр.)

Наказ Троцького.

ГЕЛЬСІНГФОРС. Оpubліковано наказ Троцького по червоній армії та флоті такого змісту:

"Червона армія недавно переживала разом з країною, всього кілька тижнів тому, гостре політичне напруження; вирішувалося питання про те, чи буде мир з Польщею, чи ні. Завдяки надзвичайній витриманості та миролюбивій апертості совітської дипломатії—було досягнуто порозуміння. Польське правительство пообіцяло видалити з Польщі всіх блогардівців, які на польській території одверто формували банди та підготовлювали терористичні акції проти совітської влади в Росії. Але ледве було досягнуто порозуміння, як на нашу територію було перекинута значну кількість петлюрівських банд під керівництвом того самого Тютюнінника, якого повинні були видалити з території Польщі. Нечувано провокаційний характер цього наскоку принусив армію здригнутись та спитати себе: доки ще буде це? З точки погляду так званого міжнародного права та буржуазної державності, остання біло-

гвардійська провокація є прямий виклик до війни. Але через те, що совітське правительтво не хоче війни, воно не послідує відкутись на цей виклик. Воно вважає, що і польський народ притягне до порядку злочинців-авантюристик. Червоноармієць обов'язково повинен ясно уявляти собі цю ситуацію."

У Польщі не одне правительтво. Одне офіційне, яке виступає в парламенті, яке веде переговори, підписує договори. Друге неофіційне, яке має підтримку значної частини старшин а так званім начальником держави Пласудским на чолі. За спиною таємного правительтва стоять крайні імперіялісти Франції. В той час, як офіційне польське правительтво під впливом не тільки пролетаріяту, але й широких кол буржуазії, стремить до миру з совітською Росією, провокаторі польського штабу всіма засобами силкуються викликати війну. Але які для нас з цього висновки? Ні в яких випадках не погоджувати праці провокаторів, а по старому прямувати до мирних відносин. Але ми повинні пам'ятати про роскол волі правительствених кол Польщі. Ми не знаємо, хто побідить цією зимою, або найближчою весною—прихильники миру, чи злочинці палії. Ми повинні бути готовими до гіршого.

Червона армія знову роздавить петлюрівські банди, що були виклинені польськими авантюристами. Червона армія подвоює свою працю у справі бойової підготовки. Ніяка ситуація не заскочить червону армію несподіванкою. Голова революційної військової ради республіки Троцький." (Г. Р.)

Купуйте й читайте „Українську Трібуну“! Підтримайте її пожертвами та поширенням поміж громадянством!

В цей собор понав, як представник свого району, і наш земляк Скрипченко, педагог, що скінчив Духовну Академію.

Щоб ще більше притягти до себе збігців, російські монархисти не цураються навіть провокаційних засобів. В листі з Білгорода 5 вересня інше одні з наших українців: „в біженецькому управлінню провадиться запис „руських людей“, що бажають жити постійно чи тимчасово в Одесі, а також тих, що переїзять через Одесу. Обява про це друкується в „Новому Времени“.

Монархисти припинили між емігрантами не тільки політичний рух, але майже всяке звичайне пересування по території Королівства. Зпочатку уряд, маючи на увазі дуже скрутний матеріальний стан збігців, залишив їм загальноне право вільного пересування, яке мають всі громадяне Югославії, а для полегшення до Білгороду дуже легко видавали посвідчення на даремний переїзд по залізницях. Це давало емігрантам змогу бачитися скоріше розшукати посаду та зв'язуватися з урядові установи в Білгороді про дійсний стан та дійсний настрій емігрантів. Це було дуже незручно для монархистів. Отож вони, захопивши керування емігрантами в свої руки, всередині літа добилися свого: рух емігрантів майже вовсім припинився. Зараз можна попасти в Білгород тільки з окремого кожного раз дозволу білгородських біженецьких установ (с. т. тих же монархистів) та „по ходатайству“ правління колонії (с. т. тех же монархистів). Але „свої“ ще й досі користуються даремним переїздам по залізницях по перепустках, які дуже легко та швидко виснають їм з Білгороду з управління російського військового агента „по справах колоній“.

Вихати з Королівства за кордон російським емігрантам ще трудніше, ніж попасти в царство небесне. Ось як це пояснюється у вищезазначеній статті „Коли мерці оживають“: „Величезною допомогою монархичного руху

(в Югославії) є заповнення своїми агентами всіх консулятів та дипломатичних місій. На підставі цих своїх знайомих вони (російські монархисти) легко здобувають собі візи на вільне пересування“. А як тяжко добути візу емігрантові не монархистові? свідчить таке місце в листі одного з наших кореспондентів: „порядній людині, щоб добути візу, треба чекати пів року, а „пряховст“ у 2 місяці оброблює що справу“.

Так поводитьсь російські монархисти в Югославії з своїми ж російськими емігрантами. Які будуть наслідки цієї їх діяльності, покаже майбутнє.

ІІ. Зараз монархична група, хоч і невеличка, але вже дуже зміцнена, має підтримку в Білгороді й робить те, що їй бажається. Бо більшість емігрантів притиснуто морально, та ще більш матеріально, й вони мусять більш дбати про те, як би добути собі на щоденний кавалок хліба, ніж про політику. Отож вони живуть своїм окремих життям і участі в загальному життю колонії майже не беруть.

Люде з поміркованими політичними поглядами тримаються осторонь і ніякої участі в справах своїх колоній майже не беруть через те, що гидуєють монархистами.

Листи наших збігців-українців з Югославії наводять такий приклад.

В одній з найбільших російських колоній—в Новому Саді—в кінці серпня було призначене зібрання для вирішення питання, чи прилучитися до постанови Рейхенгальського монархичного з'їзду. В цій колонії більше 1,100 збігців. З них монархистів не більш 200—250 душ, себ-то менше чверті. Але вони „мобілізували“ всі свої сили. На зібранні з'являлося всього лише 53 душ. Не вважаючи на це, якпесене „єдиногласну“ (sic) постанову від всієї колонії—прилучитися до постанови Рейхенгальського з'їзду.

Так виносять „єдиногласно“ постанови й в інших російських колоніях в Югославії.

Само собою розуміється, що більшість російських емігрантів не хоче брати участі в таких зібраннях і ухиляється від них. Тому з боку здається, що всі російські емігранти в Югославії стали вже монархистами.

Виключку становлять лише Донські, Кубанські та Терські козаки. Вони обєдналися, живуть укупі, в згоді. В половині листопада вони вже збираються повернути до своїх рідних країв. Пишуть, що ніби то донський генерал Сидорин в цій справі вже виїхав до Парижу.

Становище українських громадян в Югославії ще тяжче, ніж російських емігрантів, що не належать до монархичних організацій.

По ідеології російських монархистів, ніякої України нема, самого слова „українець“ вони не визнають, а живають його, як слово ганебне. Найбільше, що вони допускають, це—„малорос“. Через їхні окуляри зараз дивиться на українців і уряд Югославії, та й буде, природно, дивитися, доки не буде там офіційного українського представництва.

З „малоросів“ де-яку невеличку роллю в життю російської еміграції в Югославії мають тільки наші українські багатирі поміщики. Так 4 вересня граф Бобринський був навіть вибраний головою правління колонії в Петроварадині,—теж певне „єдиногласно“.

Але цей невеличкий гурток українських поміщиків цілком прилучився до російських правих монархистів, уважаючи не без підстави, що коли партія монархистів возьме в Росії гору, то й земля цілком повернеться до них, як це було за часів гетьманування Скоропадського.

Решта ж українських громадян-емігрантів в Югославії—фактично позбавлена російськими монархистами майже всіх насущних прав.

Вони позбавлені навіть змоги знати, що дійсно твориться на Україні, бо правдивих інформацій до них не допускають. Листи з за кордону на українській мові невідомо хто перехоплює й багато їх не доходить. Майже нема ні одного листа, в котрому не було б скарги на це.

Оскільки це тяжко—не мати певних відомостей про батьківщину, рідних, кривих,—не треба й казати. Тому українці в Югославії примушені навіть один од одного писати по московському, а не рідною мовою.

Української інформації з-за кордону російські монархисти не допускають. Недавно наш Українпрес надіслав був де-яким українцем в Югославії інформаційні звіти та популярні видання на українській мові. Замість радості це зробило де-кому навіть прикрість. Один з таких кореспондентів в листі від 25 вересня повідомляє:

„Листа, якого ви надіслали до мене з українськими часописами та книжками: „Син України“, молитовник та інше,—все це зараз тут в поліції. Завтра 26. IX о 9 годині зранку генерал В. (російський емігрант) піде до начальника місцевої поліції для виснення про це, та певно одержить“.

„В останній час тут багатько де-чого змінилось,—пише кореспондент в середині жовтня,—а в який бік, ви самі знаєте. Зараз певне вже нікому не вдасться заснувати тут українську спілку-артль“.

Само собою зрозуміло, що при таких умовах життя в Югославії українці-емігранти, не вважаючи на свою значну кількість, не тільки не можуть організуватися в своє національній гуртки, але й виявити, що вони українці, а не „малоросі“; бо в такому разі вони певніи зовсім залишити надію на здобуття якої-небудь посади при допомозі російського представництва в Білграді й бути готовими до всіляких неприємно-

стей, включно до позбавлення допомоги під тим чи іншим приводом, як вже це було не раз.

Ми певні, що демократичний уряд Югославії, який так вичливо, по братерському ставиться до російських збігців, навіть і не догадується, яку ганебну політику провадять російські монархисти що до російських емігрантів поміркованого напрямку, а особливо—що до українців, що шукають у своїйому безталанні братерському притулку та допомоги в Югославії. Певно зарає, коли це питання ставиться вже на чергу дня в пресі, уряд зверне на це увагу та позабавить українців від цієї силуваної опіки.

Як би було в Югославії офіційне українське представництво, то воно відкрило б очі на дійсне становище емігрантів взагалі й українців зокрема, охоронило б права українських громадян та попереджувало б ті провокаційні відомості, які акупи з большевицькими розповсюджує про Україну російська преса, особливо „Новое Времє“, щоб зовсім збити з панталюку непоінформованих українських громадян своїми брехливими повідомленнями про становище та дійсний настрій українського народу.

Коли ж таке українське представництво буде в Югославії, то дуже багато таких українських емігрантів, які зараз вважають себе за „малоросів“, або навіть „руських“, в дійсності виявляться українцями—щирими синями свого народу. Тоді, як свідчать листи зі всіх кутків Югославії, збереться багато українських патріотів, які радо віддадуть своє життя за Україну, за визволення свого рідного народу з большевицької неволі.

Г. Рєянський.

Громадяне! Траба зберегти єдиний наш орган на еміграції, а тому збирайте і надсилайте до редакції пожертви в пресвий фонд „Української Трібуни“.

Повстання на Кубані

Збір продподатку і репресії за утайку посівної площі, як подає "О.Д.", викликали на північному Кавказі енергійний опір населення, особливо кубанських козаків.

Опір становників проти введення продподатку набрав такі розміри, що совітська влада змушена була передати збір продподатку військовій владі.

Зборщики продподатку розвівають в супроводі великих військових відділів, озброєних кулеметами й гарматами, оточують міцним лапцем станиці і лише при таких умовах збирають продподаток, іншими словами—грабують кубанські станиці.

Більшість станиць Катеринодарського, Таманського, Кавказького і частини Лабінського округів зовсім зачорнили населення, особливо чоловіче, або в чека, або в зелених.

Стихійна хвиля повстання загорілась по всій Кубані. Першим розпочав діяльність б. урядник кубанського війська, а потім командир однієї з бригад армії Буденного—Маслак, який на початку літа дезертував з червоної армії.

Маслак настільки зтероризував зборщиків продподатку, розстрілюючи їх на місці, що це й послужило причиною передачі збору продподатку у військові руки.

В Катеринодарській окрузі заворушились „димоновці“, на Лабі дуже удачно оперує генерал Федюшин, відді якого недавно поновилися 303-ім стрілецьким полком, який перейшов на сторону повстанців.

На жаль, відсутність керуючого центру, який би координував діяльність повстанців, дуже шкодить усьому повстанчому рухові. Деякі відділи визнали необхід-

ність об'єднання; це видно із того, що після повстанчого з'їзду в Майкопі частина відділів підпорядкувалась комітетові, який було обрано на цьому з'їзді. Решта відділів категорично відмовилась визнавати виборчий принцип.

Різногосиця в діяльності повстанчих начальників в скорому часі дала свої наслідки. На початку жовтня повстанчий відділ генерала Пржевальського, який був названий першою кубанською повстанчою армією, рушив на Катеринодар.

Генерал Пржевальський ігнорвав комітети і виборних отаманів, намагаючись, як командир окремої армії, силою підпорядкувати собі решту відділів. Одначе відділи Майкопського району відмовились визнати верховну владу генерала Пржевальського. Добровільно приєдналось до Пржевальського лише 5000 повстанців, серед яких було три кінних полки, що були зформовані з перебіжчиків—червоноармійців 4 кінної дивізії Буденного.

Пржевальському вдалося заволодіти околицями Катеринодара. В той час підоспів отаман Пимок і захопив Пашківську станицю в семи верстах від міста.

Після хвилевої паніки більшовики дуже швидко зосередили 2 кінних і 2 піших дивізії і примусили Пимока й Пржевальського відійти.

Цілковита відсутність зв'язку між цими відділами зменшила опір проти більшовиків. Пимок відійшов зі своїм десятитисячним відділом в гори, а Пржевальський на власну руку вирішив відійти до Лабі для з'єднання з генералом Федюшином. Одначе на р. Білій Пржевальський був примушений прийняти бій з червоноармійцями і в перших числах жовтня був розбитий і загубив 4 гармати й 20 кулеметів. Ця невдача була наслідком тисня сажих причин, що й вступити ген. Федюшкова впересі мінуло року. Партизани очолює підпорядковуються виборним штабам і не визнають іншої конструкції командування.

Громадський Комітет у Відні.

20-го жовтня ц. р. заклався у Відні Громадянський Комітет для допомоги українській еміграції в Австрії. В склад Комітета увійшли: Д-р Я. Окуєвський, Д-р Б. Матушенко, С. Гольдельман, В. Кедровський, М. Галаган, К. Чайка, В. Липинський, М. Матушенко, Д-р А. Околенко, Д-р Д. Левинський, О. Галаган, Полк. Мельник, Г. Нянчур, Б. Яворський, Ю. Бачинський, Д-р А. Бурчакський й інші.

Головою Управи К-та вибрано Д-ра Б. Матушенку, Заступником Голови — Д-ра Я. Окуєвського, Членами Управи — М. Галагана, С. Гольдельмана й К. Чайку. Комітет має завдання давати допомогу матеріальну, трудову, медичну, правну і культурну всім українським громадянам, перебуваючим в Австрії, без різнниць їх походження і політичних поглядів.

Найближчою турботою К-та являється улаштування притулку (станції) для немаючих помешкання українських емігрантів, зокрема студентів. Кошти Комітета складаються з жертв, які він одержав, як від приватних осіб, так від офіційних представників УНР і З УНР. Але коштів цих ще дуже небагато, особливо, коли взяти на увагу зростаючу з кожним днем велику потребу серед численної української еміграції в Австрії і в залежності від цього великий розмір потрібної допомоги.

Успіх діяльності Комітета залежатиме, очевидно, в першу чергу від степеня активного співчуття з боку ширших кол громадства.

Тимчасова адреса, Комітета, на яку приймаються і жертви: Ubr. Fargorg.—Komitee in Osterreich, Wien, I, Biberstrasse 26/7.

Совоз українських старшин. Гуртком б. українських старшин в Берліні засновано „Союз Взаємодопомоги українських старшин у Німеччині“.

Союз аполітичний і має метою об'єднати всіх українських старшин в Німеччині на ґрунті захо-

про висилку на мор іна майна для біженців.

14-Х одержав від Вас фактури на майно при відношенні з 6-Х, в якому Ви писали, щоби викопотати дозвіл на звільнення майна від мита.

15-Х мною був переданий до Вас лист в цій справі через т. Литвицького, котрий їхав до Праги на кооперативну нараду, де й Ви мали бути. В листі я просив вислати мені дублякат закордон на відправлення Вами майно.

16-Х фактури були послані т. Суловському до Варшави, де він має викопотати дозвіл на звільнення майна від мита.

1-Хі листовано (експрес) просив Начальника ст. Мисловий повідомити чи прибуло майно.

Одночасно з цим 1-го листопаду б. р. відбувся в м. Тарнові нарада з представників громадських організацій та Бюро Кооперативного З'їзду, на котрій були установлені принципи розподілу майна між біженцями.

Далі, не маючи відповідей в Варшаві, я відлучив написав т. Суловському і просив поспішити, зазначаючи, що справа негарна.

7-Хі одержав від Українського Центрального Комітету в Варшаві повідомлення, що він бере на себе клопоту про звільнення від мита зазначеного майна.

13-Хі одержав від т. Суловського повідомлення ч. 147, в якому ви зазначає, що передав справу У. Ц. К., якому легше дістати дозвіл на звільнення майна від мита.

До цього часу Вами не надіслані закордон документи, а також не маючи відповідей від У. Ц. К. ні від начальника ст. Мисловий, далі не маючого роботи.

Між іншим в депеші до п. Саліко якого Ви зазначаєте, що майно знаходиться на ст. Герби біля мису. Це мене ще більш дивує, бо Ви в відношенні до мене з 6-Х, а також і в депеші до т. Суловського писали, що майно відправлено на ст. Мисловий.

З вищезазначеного, як бачите, з мою бокую зроблено все можливе, а тому вважаю це неперорозумним і закиди про мою байдужість безадекватними.

З тозарського поштовою В. МОРОЗ. Дня 16 листопада, року 1921. м. Тарнів (Рухана 11).

3 польського життя

Прїзд Начальника Держави. Начальник Держави повернувся в Лідю в понеділок. Руда відновлення Польщі. Рада Міністрів у Познаню. 27 листопада рада міністрів іє вперше відїздить до Познаня з метою ознайомлення з потребами населення б. пруської провінції. Демісія ген. Желіговського. Генерал Желіговський вирішив податись до демісії, передаючи виконання своїх обов'язків аж до часу зібрання Сейму голові тимчасової керуючої комісії, якому буде також доручено доглядати за переведенням виборів. Ген. Желіговський має вийхати перед виборами до Віленського Сейму.

Останні вісти

Про допомогу Австрії. ВІДЕНЬ, 20.11. (ПАТ). „Neue Wiener Tagblatt“ повідомляє з Лондону, що англійські впливові кола обговорюють плян скликання всеєвропейської конференції, яка мала б відбутись після важингтонської конференції і обговорити між иншим справу допомоги Австрії.

3 роки істнування самостійної Латвії. РИГА, 22.11 (ПАТ). З нагоди святкування трьохлітньої річнини незалежності Латвії в Ризі відбулись великі урочистості й маніфестації.

Жидівські правники й погроми. БЕРЛІН, 17 листопада відбулося засідання членів товариства російських жидів-правників, на якому було заслухано доклад сен. О. Грузенберга про діяльність юридичної комісії єврейської делегації при Лізі Націй та про притягнення до судової відповідаль-

ности погромщиків, які враз перебувають за кордоном. О. О. Грузенберг у своїй докладі вимагав притягнення до суду Булак Балакочича та Ангела, якого англійська влада, ніби то, погодилась вже заарештувати у Царгороді, але він встиг втікти.

Св і буть. БУЧАЧ, 18.11. З Тернополя доноситься в життєвських торговельних колах з учорашнього вечера поширюються сенсаційні відомості про рантвий вибух повстання на Московщині поблизу української границі. Діяльність московських партизанів оживилась. Совіти мають уживати свої комуністичні частини для збереження своєї влади вдома. З України відкликано кілька дивізій кінноти і піші відділи. Повстання те взяли у свої руки праві кола московської революційної демократії.

ВАРШАВА

П. П. С. і місня рада. З понеділок відбулось загальне засідання міської ради, присилене головною майбутньому розвазанню її радою мінів стрія. Ухвалено було аж до часу отримання конкретних відомостей що до розвазання ради на живих жидичних заходах.

Що зробила робітнича рада Лодзі, страшила поагу до себе своїми позичками в уряд, на які тільки вона й рахувала, а врожом відношенням до праці висликала страйки, нічого не зробила в справі помешкань, в справі організації раціональної громадської опіки над старцями, інвалідами і сиротами й инш.

Але разом з цим П. П. С.—ші ствержують, що програм Уряду в справі розвазання міської ради є також реакційний.

Делегація студентів. Вчора пререр-міністр Поіжкопський прийняв делегацію академічної централї братньої помоци Делегація зверталась з проханням п'о допомогу в справі відведення помешкань для студентів, про призначення певної кількості папе у для видання скриптів та про уручнення друзарні централї.

На Волині та Холмщині

3 шкільного життя на Волині.

Довго селяне с. Ялович, Ярославичької волости ждали відновлення занепадої з часу приходу польських військ своєї школи і нарешті таки діждались, та тільки не своєї, а чужої. Село Ярославичьке має 60 дворів українських і 5 польських, з того дітей 40 українських шкільного віку і 4 польських. Тому що мається на ціле село 4 дітей польських п. інспектор шкільний Дубенського повіту визнає за велику услугу лодові українському відкрити польську школу, в яку і прислав учительку—полюку, що вже з ласки своєї пообіщала селянам викладати одну лекцію й по українському. На прохання селян замінити учительку-полюку на українського учителя через свою шкільну раду в особах селян Васильчука і Волинюка п. інспектор відповів своім відношенням з дня 10.1Х, 1921 р. № 1942.21, що подібного роду прохання не належать до компетенції Ради шкільної, що коли варуге буде подібного роду прохання, то така шкільна рада буде розвазана. — Селяне тепер звертаються до Куратора Волинського. Не знаємо як то на таку „компетенцію“ подивитись п. Куратор.

Волимян.

листопада розглядала справу повороту ренатриятів і ухвалила надіслати сьогодні на скляні кордоні спец. комісії, яка мусить на місці перевірити правдивість чуток про тижкі умови повертуду ренатриятів з Росії. Комісія складається з п.п. міністра фінансів, міністра праці, делегата військового міністра і представників міністерства шляхів і вну рішчїх справ.

Зниження залізничного тарифу. Міністерство шляхів в зв'язку з сучасною ситуацією збирається зменшити залізничний тариф з 1-го грудня. Знижка буде висисити 60%.

Плїзд Карах на. В понеділок повернувся з Берліну до Варшави пономочий представник совітської Росії в Польщі п. Карахан.

З істнування самостійної Латвії. РИГА, 22.11 (ПАТ). З нагоди святкування трьохлітньої річнини незалежності Латвії в Ризі відбулись великі урочистості й маніфестації.

Жидівські правники й погроми. БЕРЛІН, 17 листопада відбулося засідання членів товариства російських жидів-правників, на якому було заслухано доклад сен. О. Грузенберга про діяльність юридичної комісії єврейської делегації при Лізі Націй та про притягнення до судової відповідаль-

ности погромщиків, які враз перебувають за кордоном. О. О. Грузенберг у своїй докладі вимагав притягнення до суду Булак Балакочича та Ангела, якого англійська влада, ніби то, погодилась вже заарештувати у Царгороді, але він встиг втікти.

Св і буть. БУЧАЧ, 18.11. З Тернополя доноситься в життєвських торговельних колах з учорашнього вечера поширюються сенсаційні відомості про рантвий вибух повстання на Московщині поблизу української границі. Діяльність московських партизанів оживилась. Совіти мають уживати свої комуністичні частини для збереження своєї влади вдома. З України відкликано кілька дивізій кінноти і піші відділи. Повстання те взяли у свої руки праві кола московської революційної демократії.

Що зробила робітнича рада Лодзі, страшила поагу до себе своїми позичками в уряд, на які тільки вона й рахувала, а врожом відношенням до праці висликала страйки, нічого не зробила в справі помешкань, в справі організації раціональної громадської опіки над старцями, інвалідами і сиротами й инш.

Але разом з цим П. П. С.—ші ствержують, що програм Уряду в справі розвазання міської ради є також реакційний.

Делегація студентів. Вчора пререр-міністр Поіжкопський прийняв делегацію академічної централї братньої помоци Делегація зверталась з проханням п'о допомогу в справі відведення помешкань для студентів, про призначення певної кількості папе у для видання скриптів та про уручнення друзарні централї.

Пререр-міністр обіцяв делегації зреалїзувати їхї бажання і передав їм мільйона марок на необхідні потреби централї.

Академічний клуб. Істнують чутки, що У. М. С. А. має намір пакнути академічний клуб на Мюдовій вул., № 10.

Рух потягів. З 1 грудня переставть курсувати сплякуючі потяги: № 51/52 Скерисвице—Зонбюкшице, № 451/452 Ловіч—Торунь, № 551/552 Ловіч—Сувальськике.

На Варшавському телеграфі. 20-го листопада п. р. на голівному телеграфі у Варшаві (вул. Фредри, 3), коли нашому співробітничкові М. О. Литвицькому довелося подати телеграфу, написану латинськими літерами, еле українською мовою, урядова телеграфу відмовилась прийняти цю телеграму—через те, що вона написана „w języku pałacowym“.

Піші аргументи не могли переконати урядовку, й тому вислати телеграму не вдалося.

Патріотизм—гарна річ, але коли її виявляється в таких формах, то німо волї пригадується про того розумника, якого застали молитись Богу, а він і лоба розбив.

На допомогу „Укр. Триб.“

VII. Високоповажний п. редакторе! Не маючи спроможний прийти до допомоги вашою поважанню часописові так, як би належало і як могла б наша установа це зробити при інших умовах і обставинах, при цьому маю за пляну надіслати и а і р е с с о в и й ф о н д „Української Трибуни“ п'ять тисяч марок польських (5000 мар), одержання яких, порядже ради, прошу підтверити.

ЯКИМ ГРАБІВ, уповноважений Українбанку в Польщі.

VIII. Високоповажний Пале Редакторе! Разом з цим листом надіслали Вам 2500 м.п., з котрих в фонд „Укр. Трибуни“ мені доручили переслати п.п. А. Салайда 100 м. п., Н. Сукова 100 м. п., Н. Вележинська 100 м. п., також доадо власних 1000 м. п. і 1000 м. п. од п. В. Івашко з проханям надіслати йому Вашу поважну газету. З повагою Н. ТУРЧИНСЬКИЙ.

Театр і музика

КЕЛИКІЕ—Сьогодні „Кармен“, завтра „Касьяни Мадони“. РЕДУТА—Сьогодні „Прокожий“, завтра „Закохані Вальси“. РОЗМАТЮСЦІ—Сьогодні „Місто“, завтра „Легіоні саломо“. ПОЛЬСЬКИЙ—Сьогодні „Ліце й маска“, завтра „Сенин“ і „Прекрасна Гелена“. ІМЕНІ БОГУСЛАВСЬКОГО—Сьогодні й завтра „Діли“.

МАЛІЙ—Сьогодні й завтра „Восьма жінька Сильборорого“. НОВОСЦІ—Сьогодні й завтра „Кузнечик і Гоголул“. ПОВЕДЕНЬ—Сьогодні й завтра „Даму в горноставк“. ДРАМАТИЧНИЙ—Сьогодні й завтра „Подорож до Варшави“.

ПОВЩЕНІЙ—Сьогодні й завтра „За честь дочка“. ЦЕНТРАЛЬНИЙ—Сьогодні й завтра „Сироти і сас“. ФІДЯРМОНІ—Сьогодні симфонічний оркестр при участі скрипаца Ю. Шігеті. КОНЦЕРТИ—Завтра в залі консерваторії польська пісня в виконанні п. Я. Циганської.

ВІДЧИТИ: Сьогодні в залі селсу металодонці (Риларська 2)—посол Гдія „комунізм і християнско-троядзельський рух“ на Гжибальській 3—5—п. Луковий „Боротьба за самостійність Польщі“, на Тарномисській 12—п. Дорні „Віленська справа“, улангованій літературно селсе: РКА—п. Я. Джиганува „Сучасна література а світ“, а заліануюню кино на Н.-Бродно—хр Шітговський „Приймає—засіє боротьбу а пошестани“, в залі гігієнічного товариства—Ст Зеліньський „Польше в історії Європи“.

Завтра на Снядєцькій 5—п. Чернєвський „Піставни польської закордонної політики“ на Раковецькій 11—п. Тричінський „Гігієна в щоданієм житті“, на Гроховській 2—п. Ст. Донке „Чим є демократія і які її завдання“, на Ринарській 2—п. Волошевський „Восьмигодиння? день п' аш“.

БІРЖА 21 листопада. Офіційні нотування: Долари амер. 3375—3450—(3575), канад. Франки фр. 244—245,25, бльгь. 240, швайц. 13.500—13.800, Марки нім. 13.50—12.37, Корони австр. чеські 34,50—36,50. Неофіційні нотування: долари амер. 3550—3450, канад. 3100, франки фр. 260—250, франки бельг. 250, франки швайц. 14,75, корони австр.—ікрони чеські 15—14,75, рублі золоті 1500—1450, срібні 830—820.

ПОТРІБНІ АГЕНТИ

для збору оголошень для газети Українська Трибуна. Звертатись а до контори газети: від 12—2 Фоксаль 13, пом. 26-в.

Передплатуйте і поширюйте „Українську Трибуну“.

Друкарня „Literacka“ Nowy Swiat 22.